

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ, ЗВІТНОСТІ ТА ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ

©2024 ХОМКА В. М., ГРИЦАК О. С., КЛИМ Н. М.

УДК 657
JEL: H25; M40; M49

Хомка В. М., Грицак О. С., Клим Н. М. Особливості обліку, звітності та оподаткування суб'єктів господарювання сфери гостинності

Метою статті є дослідження теоретичних і практичних питань щодо порядку визначення, відповідно до чинної нормативно-правової бази, суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері послуг із розміщення осіб для короткострокового тимчасового проживання. Визначено суб'єктів господарювання, які є податковими агентами зі сплати туристичного збору, а також обґрунтовано можливість розширення бази оподаткування туристичним збором окремої категорії суб'єктів господарювання, задіяних у розміщенні осіб для тимчасового короткострокового проживання, шляхом запровадження ліцензування окремих видів діяльності. Наголошено на основних аспектах і системах оподаткування суб'єктів господарювання, пов'язаних із готельно-ресторанним бізнесом, у тому числі із використанням пільгового режиму оподаткування послуг податком на додану вартість. Визначено проблемні питання організації обліку та контролю за сплатою акцизного збору при здійсненні реалізації алкогольних напоїв та наголошено на основних аспектах та особливостях для забезпечення контролю при її реалізації в багатоконпонентних алкогольних напоях для унеможливлення накладення фінансових санкцій податковими органами при проведенні ними контрольних заходів. Визначено доцільність використання електронних засобів обліку при реалізації підакцизної продукції із можливістю її класифікації за видами та об'ємом. Досліджено основні напрямки та порядок відображення в бухгалтерському обліку доходів, пов'язаних із розміщенням осіб для тимчасового проживання та надання супутніх послуг під час їх проживання. Запропоновано вдосконалити чинні форми первинного обліку осіб, які тимчасово винаймають житло, а також розширити їх використання для суб'єктів господарювання – фізичних осіб, які надають послуги із тимчасового розміщення для короткострокового проживання.

Ключові слова: готельний бізнес, оподаткування, туристичний збір, підакцизна продукція, бухгалтерський облік.

Рис.: 3. **Бібл.:** 10.

Хомка Володимир Михайлович – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри обліку та оподаткування, Львівський університет бізнесу та права (вул. Кульпарківська, 99, Львів, 79021, Україна)

E-mail: v-hotka@ukr.net

Грицак Оксана Степанівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, Національний лісотехнічний університет України (вул. Генерала Чупринки, 103, Львів, 79057, Україна)

E-mail: Hrytsak@ntu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0571-7487>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212090290>

Клим Надія Михайлівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, Національний лісотехнічний університет України (вул. Генерала Чупринки, 103, Львів, 79057, Україна)

E-mail: Klym.nadya@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4949-6644>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212084267>

UDC 657
JEL: H25; M40; M49

Khomka V. M., Hrytsak O. S., Klym N. M. Features of Accounting, Reporting and Taxation of Economic Entities in the Hospitality Sector

The aim of the article is to study the theoretical and practical issues regarding the procedure, in accordance with the current regulatory framework, for determining economic entities that carry out activities in the field of services for the accommodation of persons for short-term temporary residence. The economic entities that are tax agents for the payment of tourist tax have been identified, as well as the possibility of expanding the base of taxation with tourist tax for a separate category of economic entities involved in the accommodation of persons for temporary short-term residence, through the introduction of licensing of certain types of activities, has been substantiated. The main aspects and systems of taxation of economic entities related to the hotel and restaurant business are emphasized, including the use of the preferential regime of taxation of services by value added tax. The problematic issues of the organization of accounting and control over the payment of excise duty in the implementation of the sale of alcoholic beverages are identified and the main aspects and features for ensuring control over its implementation in multicomponent alcoholic beverages are emphasized to prevent the imposition of financial sanctions by the tax authorities when they carry out control measures. The expediency of using electronic accounting devices in the sale of excisable products with the possibility of its classification by type and volume has been determined. The main directions and procedure for reflecting in the accounting of incomes related to the accommodation of persons for temporary residence and the provision of related services during their residence are studied. It is proposed to improve the existing forms of primary registration of persons who temporarily rent housing, as well as to expand their use for economic entities, i. e. individuals who provide temporary accommodation services for short-term residence.

Keywords: hotel business, taxation, tourist tax, excisable products, accounting.

Fig.: 3. **Bibl.:** 10.

Khomka Volodymyr M. – PhD(Economics), Associate Professor, Head of the Department of Accounting and Taxation, Lviv University of Business and Law (99 Kulparkivska Str., Lviv, 79021, Ukraine)

E-mail: v-homka@ukr.net

Hrytsak Oksana S. – PhD(Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Auditing, National Forestry University of Ukraine (103 Henerala Chuprynyky Str., Lviv, 79057, Ukraine)

E-mail: Hrytsak@nltu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0571-7487>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212090290>

Klym Nadiia M. – PhD(Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Auditing, National Forestry University of Ukraine (103 Henerala Chuprynyky Str., Lviv, 79057, Ukraine)

E-mail: Klym.nadya@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4949-6644>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212084267>

Розвиток готельного бізнесу в Україні та порядок його оподаткування в сучасних умовах потребує новітніх підходів до запровадження системи та організації бухгалтерського обліку таких суб'єктів господарювання, а також належного оподаткування сфери послуг даного напрямку. Аналіз чинної нормативно-правової бази з питань оподаткування доходів суб'єктів готельно-ресторанного бізнесу потребує значної уваги з боку державних органів для її систематизації з метою як розширення бази оподаткування, так і упорядкування самої діяльності суб'єктів, зайнятих у сфері надання послуг із прийняття для проживання, лікування чи відпочинку відвідувачів. Ураховуючи сучасні вимоги до необхідності обліку відвідувачів готелів, пансіонатів чи інших помешкань, призначених для тимчасового проживання осіб, та їх ідентифікації, потребує вдосконалення як обліково-аналітичне забезпечення форм звітності, так і механізми розрахунку для оподаткування цього виду господарської діяльності.

Організація ведення діяльності та бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання, які надають послуги із розміщення осіб для тимчасового проживання у готелях та інших об'єктах, призначених для такого розміщення, у сучасних умовах є одним із пріоритетних напрямків туристичного розвитку економіки країни, у тому числі і з погляду оподаткування такого виду бізнесу. Організаційні засади ведення бухгалтерського обліку та оподаткування доходів діяльності суб'єктів господарювання готельно-туристичного спрямування досліджено у працях науковців та практиків, зокрема таких, як: З. А. Балченко, П. Ю. Бурак, С. М. Галузіна, О. В. Карпенко, Г. Г. Кірейцев, С. Я. Король, В. С. Лень, О. М. Петрук, В. Ф. Палій, О. В. Пархоменко, В. В. Сопко, В. А. Дикань, Л. В. Гнилицька та ін. Проте, незважаючи на значну кількість праць, як наукового, так і практичного спрямування, подальшого вивчення потребує питання відображення в обліку доходів від даного виду діяльності,

забезпечення контролю за рухом осіб та процесу їх оподаткування туристичним збором для наповнення бюджету громади в сучасних умовах. Ці питання стають усе більш актуальними, оскільки туристична галузь знаходиться в постійному динамічному розвитку.

Метою статті є дослідження організації системи обліку та оподаткування суб'єктів, які задіяні в наданні готельних послуг і послуг із тимчасового розміщення осіб для проживання, з метою розширення бази оподаткування та забезпечення контролю за переміщенням таких осіб.

Для досягнення мети дослідження необхідно визначити теоретичні засади організації ведення обліку та контролю суб'єктами господарювання відповідного спрямування, а також дослідити нормативно-правові засади та методики утворення бази оподаткування туристичним збором.

Розвиток сфери послуг у готельно-ресторанному бізнесі на етапі сучасного розвитку економіки нашої країни потребує значної уваги в аспекті його правового регулювання, оскільки основними документами, що стосуються надання послуг із проживання, лікування та відпочинку осіб, є нормативно-правові акти, які не відповідають потребам сучасного ринку послуг.

Так, відповідно до Закону України «Про туризм» від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР (зі змінами та доповненнями) «...під готелем розуміють засіб тимчасового розміщення, що складається з шести і більше номерів та в якому суб'єктом господарювання надаються готельні послуги, тобто дії (операції) суб'єкта господарювання з тимчасового розміщення споживача шляхом надання номера (місця) в готелі, а також додаткові послуги, що надаються споживачу відповідно до категорії готелю».

Також зазначеним законодавчим актом передбачено поняття: «...засіб тимчасового розміщення – єдиний майновий комплекс, що використовується для здійснення діяльності з надання послуг з тимчасового розміщення» [3].

Тобто визначення стосується всіх інших приміщень призначених для короткотривалого тимчасового розміщення осіб.

Статтю 14 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) визначено таке поняття об'єктів, які призначені для надання послуг у готельній сфері: «... до об'єктів нежитлової нерухомості відносяться: будівлі готельні – готелі, мотелі, кемпінги, пансіонати, ресторани та бари, туристичні бази, гірські притулки, табори для відпочинку, будинки відпочинку» [5].

Порядком надання послуг з тимчасового розміщення (проживання), який затверджено Постановою КМУ від 15.03.2006 р. № 297, передбачено, що відповідальними за послуги із тимчасового розміщення є як юридичні, так і фізичні особи, які надають такий вид послуг.

Правилами користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг, які затверджено наказом Державної туристичної адміністрації 16.03.2004 р. № 19, під готелем розуміють «...підприємство будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, що складається із шести і більше номерів та надає готельні послуги з тимчасового проживання з обов'язковим обслуговуванням, а під аналогічними засобами розміщення – підприємства будь-якої організаційно-правової форми власності, що складаються з номерів і надають обмежені готельні послуги, включно з щоденним заправлінням ліжок,

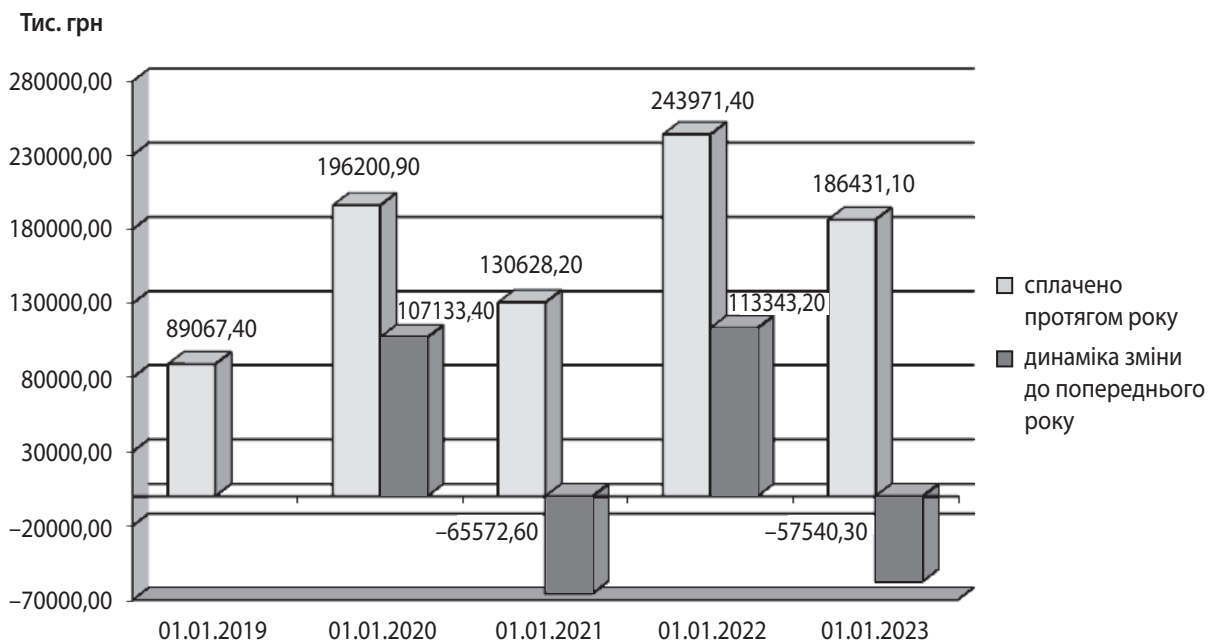
прибиранням кімнат та санвузлів», тобто взагалі питання діяльності фізичних осіб не регламентовано [див. у 7].

Суб'єкти господарювання, які здійснюють такий вид діяльності, окрім сплати податкових зобов'язань, пов'язаних із власною діяльністю, виступають і як податкові агенти при сплаті туристичного збору. Суми надходжень зі сплати туристичного збору до місцевих бюджетів, а також динаміку зміни такої сплати наведено на *рис. 1*.

Як видно з наведених даних, надходження туристичного збору мають синусоїдальний характер. Так, за 2020 р. порівняно з 2019 р. сума надходжень впала на 65572,6 тис. грн, що пов'язано із карантинними обмеженнями внаслідок COVID-19 і зменшенням активності населення в подорожах. Аналогічна ситуація спостерігається й у 2022 р., де надходження знизилися на 57540,3 тис. грн, що пов'язано із запровадженням воєнного стану в Україні внаслідок російської агресії та повномасштабного вторгнення.

Аналізуючи динаміку надходжень, доцільно зауважити, що для цілей оподаткування туристичним збором неврегульоване питання щодо проведення операцій із надання послуг тимчасового проживання фізичними особами, які не зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності.

Такий підхід законодавця потребує часткового вдосконалення в системі адміністрування податків із оподаткуванням туристичним збором фізичних осіб, які не зареєстровані в податкових орга-

Рис. 1. Суми надходжень туристичного збору та їх динаміка, тис. грн

Джерело: розроблено авторами за даними [10].

нах як суб'єкти підприємницької діяльності, проте якими здійснюється надання послуг із тимчасового розміщення осіб для проживання, до одного місяця. Зокрема, на нашу думку, з урахуванням того, що такий вид бізнесу може носити не регулярний, а сезонний або тимчасовий характер, доцільно ввести стандартизовану плату за такий вид діяльності шляхом надання місячної або квартальної ліцензії, вартість якої необхідно розраховувати залежно від місцевості розташування об'єкта нерухомості, його виду та відповідного туристичного сезону.

З огляду на наведене можна дійти висновку, що неузгодженість термінології в законодавчих і нормативно-правових актах призводить до зменшення бази оподаткування туристичним збором і потребує відповідного регулювання з боку держави. Схематично структуру суб'єктів оподаткування туристичним збором можна відобразити за допомогою *рис. 2*.

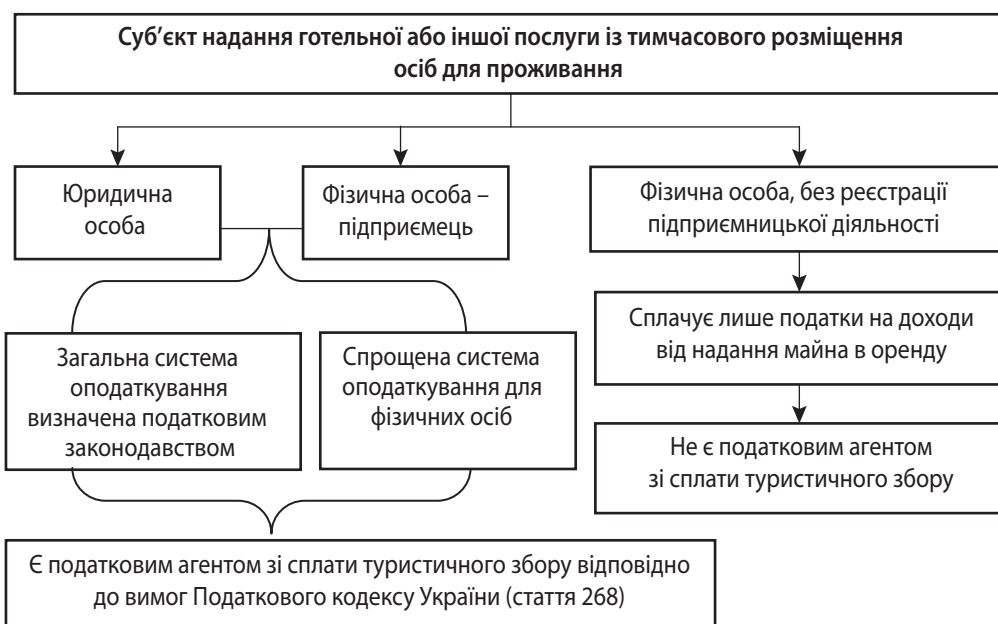
Суб'єкти підприємницької діяльності, як юридичні, так і фізичні особи, при здійсненні своєї діяльності, залежно від умов її здійснення, мають право обрати загальну або спрощену систему оподаткування. Основною відмінністю при оподаткуванні для суб'єктів готельного бізнесу, які зареєстровані як платники ПДВ, є пільгова ставка зі сплати ПДВ у розмірі 7%, яка застосовується до операцій, пов'язаних із розміщенням і проживанням осіб. Відповідно до внесених змін у Податковий кодекс України пільгова ставка ПДВ для суб'єктів, які надають послуги із організації короткотермінового проживання осіб, застосовується із 1 січня

2021 р. Поряд із безпосереднім розміщенням для проживання осіб до таких послуг також відносять прибирання в номерах, заміну постільної білизни, паркування, послуги пралень, басейнів, спортивних залів, зон відпочинку та розваг тощо [9].

Інші операції, окрім проживання, підлягають оподаткуванню ПДВ за ставкою 20% від вартості наданих послуг [1].

Слід відзначити, що оподаткування ПДВ за ставкою 7% не застосовується до операцій із надання в оренду будинків, квартир чи апартаментів для тимчасового або постійного проживання на термін, що перевищує місяць на підставі договору [2].

Поряд із цим, однією із проблем введення обліку в ресторанах чи барах, які є при готелях, є облік спиртних напоїв та відображення їх часткової реалізації, зокрема при виготовленні багатокомпонентних коктейльних напоїв. Основною проблемою є організація контролю та обліку за використанням спиртних напоїв, що входять до складу коктейлю, оскільки якщо у складі коктейлю є два чи більше спиртних напоїв, у чеку, який видається клієнту, має бути відображено відповідну кількість акцизних марок. Тобто бармен чи касир, який готує та продає коктейль, має забезпечити зберігання акцизної марки з відкоркованих пляшок до повного їх використання. Втрата таких акцизних марок або відсутність у чеку її номера при продажу багатокомпонентного коктейлю може призвести до неналежного вибиття чеку та, як наслідок, до накладання фінансових санкції за продаж алкогольного

Рис. 2. Суб'єкти надання готельної послуги із тимчасового розміщення осіб для проживання

Джерело: розроблено авторами з урахуванням [3; 5; 6].

напою без відповідної реєстрації в електронних системах обліку податкових органів.

Для уникнення фінансових санкцій з боку податкового органу та для належного контролю за рухом підакцизних товарів, крім самого забезпечення зберігання акцизної марки, на нашу думку, доцільно використовувати внутрішні електронні системи обліку кількості проданих напоїв у розрізі їх видів із зазначенням відповідної місткості пляшки, залишку в ній спиртного напою та акцизної марки, яка належить до даної пляшки. Таке введення обліку за рухом підакцизних товарів дасть можливість оперативно надавати інформацію про його залишок від однієї зміни до іншої або інформувати іншу відповідальну за виготовлення коктейлів особу про залишки напою, а також забезпечить спрощення введення контролю за рухом підакцизної продукції.

Доходи від здійснення діяльності із розміщення осіб для проживання та надання їм супутніх послуг юридичними особами необхідно відображати за кредитом субрахунку 703 із додатковим відкриттям субрахунків аналітичного обліку відповідно до видів наданих додаткових послуг, а доходи від послуг харчування відображають за кредитом субрахунку 702, зі списанням собівартості продукції на дебет субрахунку 902 [8].

Зметою ведення достеменного обліку осіб, які тимчасово винаймають житло, наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 13.10.2000 р. № 230 затверджено форми документів первинного обліку, а також відповідний порядок документообігу при наданні готельних послуг, які рекомендовано для використання всіма іншими підприємствами готельного бізнесу незалежно від форми власності. Зазначені форми первинного обліку є підставами для бухгалтерії щодо відображення доходів діяльності суб'єкта господарювання або відображення доходу фізичної особи – підприємця, а також для визначення бази оподаткування туристичним збором та його сплати до відповідного бюджету громади [4].

Доцільно зауважити, що наявні форми первинного обліку та звітності відвідувачів готелів на сьогоднішній день потребують певного вдосконалення, зокрема в частині розширення інформаційної бази, яка відображається в таких формах з урахуванням відповідного виду та статусу об'єкта, у якому особа розміщується (готель, мотель, хостел, пансіонат, туристична база чи база відпочинку, будинок відпочинку, вілла, квартира, апартаменти тощо).

Враховуючи, що від затвердження форм первинного обліку вже минуло понад 20 років і географія відвідувачів нашої країни зросла, то, на нашу думку, з метою вдосконалення ведення розрахунків

із відвідувачами, а також більш повного та належного їх розуміння у формі № 4-г «Рахунок/Invoice No. __» до графи «Вартість/Hotel charge» варто додати додаткову інформаційну складову – «Вартість «послуги», гривень/Hotel charge», а також ввести додаткові графи «Дата послуги», «Курс валюти, НБУ», «Вартість, USD/EUR», оскільки підсумок у зазначеній формі зазначається, як у гривнях, так і в доларах. Пропоновані нововведення відображено на *рис. 3*.

Вид валюти, до якої прирівнюється гривнева вартість послуги, дозволить визначати суб'єкту господарювання на власний розсуд, але із визначенням певного переліку валют, який при цьому може використовуватись.

Таке нововведення дасть можливість іноземному клієнту орієнтуватись у вартості послуги, зменшить можливість маніпуляції недобросовісним надавачем послуги змінювати вартість на власний розсуд, а також за попереднього бронювання послуги дасть змогу визначити її вартість на день замовлення, що, своєю чергою, вплине на якість інформаційної бухгалтерської складової при проведенні остаточних розрахунків, розрахунку курсових різниць і складанні бухгалтерської звітності у вартісному виразі.

Форм первинного обліку та звітності для фізичних осіб, які зареєстровано суб'єктами підприємницької діяльності, а також тих, які не зареєстровано суб'єктами підприємницької діяльності, на даний час не розроблено, тому, на нашу думку, для ведення первинного обліку доцільно використовувати наявні форми. Запропоновані особливості оподаткування та ведення обліку послуг суб'єктами готельно-ресторанного бізнесу мають стати основою побудови належної системи адміністрування туристичного збору податковими агентами із його сплати, що дасть можливість розширити базу оподаткування та забезпечить зростання дохідної частини місцевих бюджетів.

ВИСНОВКИ

Провівши дослідження організації діяльності суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері надання послуг із розміщення осіб для тимчасового проживання, слід зазначити, що з метою розширення бази оподаткування та зростання дохідної частини місцевих бюджетів доцільно змінити підхід до визначення кола суб'єктів, які можуть надавати такий вид послуг і виступати податковими агентами при сплаті туристичного збору. Поряд із цим доцільно запровадити для суб'єктів господарювання фізичних осіб відповідні форми первинного обліку осіб, які винаймають приміщення, а також забезпечити ведення бухгалтерського

<u>Вид об'єкта, його назва</u> _____		Форма № 4-г
Ідентифікаційний код ЄДРПОУ	<input style="width: 100%;" type="text"/>	ЗАТВЕРДЖЕНО наказом Держбуду України від 13 жовтня 2000 р. № 230
Код за ДКУД	<input style="width: 100%;" type="text"/>	
Hotel	_____	
Готель	_____	
Адреса	_____	
Address	_____	
Рахунок/Invoice No. _____		
«__» _____ 200_ р.		
П. І. Б. клієнта	_____	Прибув
Name of client	_____	Arrive
№ кімнати	_____	Вибув
Room No.	_____	Depart

№ з/п	Послуга/Services	Вартість «послуги», гривень / Hotel charge	Курс валюти, НБУ	Вартість «послуги», USD / EUR
1	2	3	4	5

Сума / Totally _____
 ПДВ / VAT _____
 Усього з ПДВ/Amount for payment incl. VAT _____
 Сума до сплати в грн/USD/ Total in GRN/USD _____
 Касир/Cashier _____

Рис. 3. Запропоновані зміни до форми звітності первинного обліку № 4-г

обліку доходів відповідно до запропонованих у статті змін, у тому числі із використання електронних засобів обліку руху підакцизних товарів. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Готелі надають супутні послуги: яка ставка ПДВ застосовується? me.doc. 22.04.2021. URL: <https://medoc.ua/blog/goteli-nadajut-suputni-poslugi-jaka-stavka-pdv-zastosovutsja>
2. Єремян О. М., Шаля Ю. О. Оподаткування готельного бізнесу. *Міжнар. наук.-практ. конф. «Інновації в управлінні асортиментом, якістю та безпекою товарів і послуг»* (м. Львів, 9 грудня 2021 р.). Львів : Растр-7, 2021. С. 210–213. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/yeremian.htm
3. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-vr#Text>
4. Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України № 230 від 13.10.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0230241-00#Text>
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
6. Маначинська. Ю. А. Генезис обліку результативності готельного бізнесу з урахуванням змін на загальнодержавному рівні управління. *Економічний часопис-XXI*. 2014. № 1–2. Ч. 2. С. 64–67. URL: http://rps.chtei-knteu.cv.ua:8585/jspui/bitstream/123456789/664/2/24_Manachynska_J_Scopus.pdf
7. Матвійчук І. Обліково-аналітичне забезпечення діяльності готельних підприємств. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. № 4. С. 139–148. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/431502.pdf>
8. Мелень О. В. Організація бухгалтерського обліку готельно-ресторанного бізнесу: теоретичні аспекти. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2017. Вип. 6. С. 353–357. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/5297/Melen.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

9. Чернецька О. В. Організаційні аспекти обліку і оподаткування в ресторанному бізнесі. *Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств»* (м. Дніпро, 12–13 травня 2022 р.). Дніпро, 2022. С. 65–66. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/7403/1/3%20%282%29.pdf>
10. Надходження податків і зборів / Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/nahodjennya-podatkov-i-zboriv--obovjaz/nahodjennya-podatkov-i-zboriv/>

REFERENCES

- Chernetska, O. V. "Orhanizatsiini aspekty obliku i opodatkuvannia v restorannomu biznesi" [Organizational Aspects of Accounting and Taxation in the Restaurant Business]. *Oblik, audyt, opodatkuvannia ta zvitnist u systemi zabezpechennia ekonomichnoi stiiikosti pidpriemstv* (2022): 65-66. <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/7403/1/3%20%282%29.pdf>
- "Hoteli nadaiut suputni posluhy: yaka stavka PDV zastosovuietsia?" [Hotels Provide Related Services: What VAT Rate Applies?]. *me.doc*. April 22, 2021. <https://medoc.ua/blog/goteli-nadajut-suputni-poslugi-jaka-stavka-pdv-zastosovutsja>
- [Legal Act of Ukraine] (1995). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2000). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0230241-00#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2010). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

- Manachynska., Yu. A. "Henezys obliku rezultatyvnosti hotelnoho biznesu z urakhuvanniam zmin na zahalnodержavnomu rivni upravlinnia" [Genesis of the Hotel Business Performance Accounting in Conditions of Changes at the National Level of Government]. *Ekonomichnyi chasopys-XXI*, no. 1-2, osrt 2 (2014): 64-67. http://rps.chtei-knteu.cv.ua:8585/jspui/bitstream/123456789/664/2/24_Manachynska_J_Scopus.pdf
- Matviichuk, I. "Oblikovo-analitychne zabezpechennia diialnosti hotelnykh pidpriemstv" [Accounting and Analytical Support of Activity of Hotel Enterprises]. *Ekonomichnyi chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, no. 4 (2018): 139-148. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/431502.pdf>
- Melen, O. V. "Orhanizatsiia bukhholderskoho obliku hotelno-restorannoho biznesu: teoretychni aspekty" [Organization of Accounting of the Hotel and Restaurant Business: Theoretical Aspects]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, iss. 6 (2017): 353-357. <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/5297/Melen.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- "Nadhodzhennia podatkiv i zboriv" [Receipt of Taxes and Fees]. *Derzhavna podatkova sluzhba Ukrainy*. <https://tax.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/nahodjennya-podatkov-i-zboriv--obovjaz/nahodjennya-podatkov-i-zboriv/>
- Yeremian, O. M., and Shalia, Yu. O. "Opodatkuvannia hotelnoho biznesu" [Taxation of the Hotel Business]. *Innovatsii v upravlinni asortymentom, yakistiu ta bezpekoiu tovariv i posluh* (2021): 210-213. https://tourlib.net/statti_ukr/yeremian.htm